Julius Kanarskas

Excavation of Sauseriai hill-fort settlement, 1997

In 1997 KRME surveyed an area of 179 m² north–east of Sauseriai hill-fort (Kretinga district), where there were detected post sites of 2 types, pottery from the first half of the 1st millennium. In the area the team noted a preserved up to 20 cm thick habitation zone as well as 4 ditches.

Rimantas Kraujalis

1997 metų žvalgomieji tyrinėjimai Kačaičių piliakalnyje

Kačaičių piliakalnis, vadinamas Pilale (Kretingos raj., Kartenos s-ja), yra Braukliškio ir Mažosios Kartenalės santakoje, apie 3 km nuo Minijos. Iš R, Š ir V jį juosia upelių slėniai ir jų daubos. Šlaitai statūs, 22 m aukščio. Iš P–PR nuo aukštumos iškastas 48 m ilgio ir apie vidurį 2 m gylio griovys. Už jo lanku eina 36 m ilgio ir 4,5 m aukščio (nuo griovio dugno) pylimas. Už jo – 23 m ilgio ir 10 m pločio lygiagreti su pylimu priešpilio aikštelė. Jo ŠV krašte yra 4–5 m pločio ir 0,5 m gylio griovys, už kurio supiltas tiesus 2,2 m aukščio, 23 m ilgio pylimas. Jis apardytas bulviarūsių, nuo aikštelės yra apie 1 m aukščio. Aikštelė beveik trikampė PR gale, prie pylimo 14 m pločio ir apie 30 m ilgio. Aikštelės R pusė ir pylimų R galai kartu su kalvos šlaitu nuslinkę į Mažosios Kartenalės slėnį.

1993 m. KVAD lėšomis buvo pradėtas tvarkyti piliakalnio R šlaitas, nuslinkęs į Mažosios Kartenalės slėnį. Tvarkymo darbų archeologinę priežiūrą vykdė KrKM (vad. J. Kanarskas). Nuslinkusios aikštelės pakraščiuose kultūrinio sluoksnio pėdsakų nerasta (žr. *ATL 1992 ir 1993 metais,* V., 1994, p. 49–50). Šlaitas buvo sutvarkytas, bet vėl nuslinko. Todėl buvo parengtas naujas piliakalnio avarinės būklės likvidavimo projektas ir numatyti tvarkymo darbai. Projekte išilginėms stygoms pritvirtinti piliakalnio aikštelėje, prie vidinio pylimo bei Š šlaite buvo numatyta įkasti į žemę išilginių stygų inkarus. Nuo šių inkarų nuslinkusio piliakalnio šlaito kryptimi taip pat turėjo būti iškasti grioviai pačioms stygoms. Šiose vietose ir buvo atlikti žvalgomieji tyrinėjimai.

Žvalgomųjų tyrinėjimų metu buvo iškastos 6 1 m pločio žvalgomosios perkasos. Jų bendras plotas – 31 m^2. Trys perkasos iškastos piliakalnio aikštelėje, viena – vidinio pylimo ŠR pakraštyje ir dvi – Š piliakalnio šlaite.

Aikštelėje iškastose perkasose, išskyrus perkasą prie vidinio pylimo Š krašto, kultūrinio sluoksnio neaptikta, nors tarp gelsvo smėlio retkarčiais pasitaikė smulkių degėsių pėdsakų. Vienoje perkasoje aptikta molinio tinko gabaliukų, o užslinkusiame sluoksnyje – atsitiktinai atsidūrusi puodo šukė.

Tik perkasoje prie pat pylimo aptiktas apie 35 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuriame gausu degėsių bei smulkių angliukų. Perkasos V dalyje, tarp nedidelių akmenų (gali būti iš suardyto židinio), aptiktos kelios labai smulkios lygiu paviršiumi keramikos šukės. 3 šukės rastos ir perkasos vidurinėje dalyje. 2 m į R nuo perkasos V sienelės, nuslinkusio šlaito link, 35 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atsidengė ištisinis degėsių sluoksnis. Jį preparuojant, 40 cm gylyje, prie perkasos Š sienelės, išryškėjo medinio 1,5 m ilgio, 35–40 cm pločio sudegusio rąsto kontūrai. Matyt, čia, prie pylimo, stovėjęs medinis pastatas, kuris vėliau sudegė. Kitų radinių, išskyrus keramikos šukes, šioje perkasoje taip pat neaptikta.

Tyrinėjimų medžiaga leidžia manyti, kad Kačaičių piliakalnis greičiausiai buvo naudojamas gynybos tikslams, nes aptiktas kultūrinis sluoksnis nėra intensyvus, jame nedaug radinių. Sprendžiant iš rastos lipdytinės lygiu paviršiumi keramikos, piliakalnis datuotinas I tūkstantmečio pabaiga–II tūkstantmečio pradžia. Daryti rimtesnes išvadas sudėtinga, nes didelė dalis R piliakalnio aikštelės (daugiau kaip trečdalis) nuslinkusi, o intensyviausias kultūrinis sluoksnis piliakalniuose, ypač vėlyvesniuose, kaip tik ir pasitaiko aikštelės pakraščiuose.

Rimantas Kraujalis

Excavation of Kačaičiai hill-fort

In 1997 in Kačaičiai hill-fort DCHP examined an area of 31 m^2. The findings included structural remains of a burnt wooden building, pieces of modelled pottery

with a smooth surface. The hill-fort is attested to the end of the 1st millennium–beginning of the 2nd millennium.

Birutė Lisauskaitė

Tyrinėjimai Saudogalos piliakalnyje

1996 m. Saudogalos piliakalnyje (Pasvalio raj.) vyko žvalgomieji tyrinėjimai.

Saudogalos piliakalnis yra apie 2 km į PV nuo Saločių gyvenvietės, 1,5 km į V nuo plento Pasvalys–Ryga, Mūšos upės kairiajame krante, Mūšos ir Kamaties upelio santakoje. Šlaitai statūs, pietuose pereina į aukštumą. Aikštelės ilgis Š–P kryptimi – 85 m, plotis P gale – 40 m, Š – 7 m.

1971 m. piliakalnį lankė MMT (vad. M. Černiauskas) Jis nurodė, kad šalia piliakalnio, dirbamoje žemėje, esą randama degto molio, keramikos šukių.

Lietuvos TSR archeologijos atlaso II tome rašoma, kad į P nuo piliakalnio aptikta lipdytinės keramikos brūkšniuotu (?) paviršiumi ir apdegusio molio gabalų. Piliakalnį 1980, 1991 bei 1995 m. žvalgė KVAD archeologai. Šalia piliakalnio jie iškasė žvalgomųjų šurfų, tačiau jokio kultūrinio sluoksnio nerado.

1996 m. buvo iškasti 5 plotai (bendro 50 m^2 ploto). Juose jokių senesnės žmogaus veiklos pėdsakų nerasta.

Birutė Lisauskaitė

Research on Saudogala hill-fort

In 1996 in Saudogala hill-fort an area of 50 m^2 was researched with no habitation zones observed.